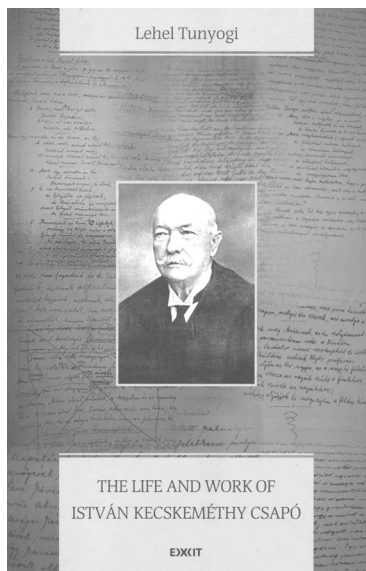

Doktori fokozatot szerzett Tunyogi Lehel

2008. június 6-án doktori címet szerzett a hollandiai Kampenben (Theologische Universiteit Kampen – ThUK, Oudestraat 6) Tunyogi Lehel magyarfodorházi lelképásztor. A *The Life and Work of István Kecskeméthy Csapó* című doktori dolgozata dr. C. Houtman fő témavezető¹ (ThUK) és d. dr. Geréb Zsolt társtémavezető (Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet) irányításával készült, megvédése pedig meglepően nagy számú opponensek előtt történt: dr. Hermán Mostert János (egyház történet, Erdély), dr. Enghy Sándor (őszövétséges főiskolai tanár, Sárospataki Református Teológiai Akadémia), Ferenc Postma (őszövétséges professzor, Vrije Universiteit Amsterdam), Riemer Roukema (újszövétséges professzor, ThUK Theologische Universiteit Kampen –), Jan-Wim Wesselius (szemitika előadótanára, ThUK), Gert van Klinken (egyház történetész professzor, ThUK), Klaas Spronk (őszövétséges, ThUK).

A. Z.

Kecskeméthy Csapó István élete és munkássága

Kecskeméthy tevékenységének összegzésekor nemcsak írásainak belső tanúságtételét vettük figyelembe, hanem a külső tanúságtételeket is, melyeket három szempontba tömörítettünk: az egyik azoké, akik személyesen ismerték szerzőnket, a másik az utókor szempontja, a harmadik pedig az európai exegézistörténet kontextusának szemszöge.

¹ Dr. C. Houtman a a következőképpen laudálta a doktori tézis megvédésére álló Tunyogi Lehel: *Kedves Tunyogi Lehel!*

Ön igen érdekesítő könyvet írt Kecskeméthy Csapó Istvánról, a híres erdélyi tudósról és lelképásztorról, akinek élete és munkássága egyben betekintést nyújt a 19. századi és 20. század eleji erdélyi magyarság forrongó világába. De amikor ön bemutatja e kimagasló teológus életpályáját, egyben a posztkommunista erdélyi magyarság elé is állítja őt, és gyarapítja azt a – kommunista időkben háttérbe szorított – irodalmat, amely az Erdélyi Református Egyház akadémiái életét és bibliamagyarázatát stb. dolgozza fel. Remélem, hogy tovább fogja folytatni ilyen irányú kutatásait, és hogy könyve másokat is ösztönöznöi fog e témakörök tanulmányozására. Mert ez a dolgozat arra is felhívja a figyelmet, hogy Kecskeméthy korának társadalmi, politikai és gazdasági vonatkozásai még további kutatásokat igényelnek. Ön úgy ítélte, hogy Kecskeméthy élete és munkássága kihívást jelent a jelenkor számára, és az az érdeme, hogy belekezdett e teológus és lelképásztor az alaposabb kutatásba.

Kecskeméthy Csapó István professzor életének és munkásságának bemutatását azzal az idézettel zárta, mely szerint ő örök megismerhetetlen és megközelíthetetlen titok marad, és ezzel – legalábbis úgy tűnik – a könyv több mint kétszáz oldala után, zavarba akarja hozni olvasóit. Szerencsére a dolgozat 200. oldaláig sok olyan megállapítást találhatunk, amelyek bizonyos fokig segítséget nyújtanak a titok megfejtéséhez.

A könyv borítójáról Kecskeméthy professzor tekint ránk, és önként merül fel bennünk a kérdés: Vajon mi lenne a véleménye az ön által bemutatott portréről? Vajon egyetértene-e a róla alkotott képpel, ti. azzal, hogy Erdélybe áttelepedett magyarországiaként és magányos emberként kétfős világban élt? Vagy pedig csak elmosolyodna? Véleménye mindenesetre megismertethetetlen és megközelíthetetlen titok marad. [Ld. Gönczy Lajos: A hit embere. Dr. Kecskeméthy István koporsójánál, 1938. V. 12. Zsid 11,8–10.13–16. In: A Református Teológiai Fakultás értesítője az 1937–38-as tanévről. 6. (Szerk.)]

A kortársak véleménye, bár nem nélkülözi a kritikát, alapvetően mégis illedelmes és főként elismerő, mert tudatában voltak Kecskeméthy értékeinek, teológusi nagyságának, lelkesíri spirituális erőneinek. Az utókor véleménye mindenképpen tiszteletteljes, mert egyházunknak legendás alakjáról van szó, aki több évtizedes elfeledés után méltó, hogy „rehabilitáció”-ban részesüljön és visszakapja az őt megillető helyet hazai egyház- és teológiatörténetünkben. Kecskeméthy szakmai viszonya az európai bibliai értelmezéstörténethez még mindig egyirányú és egyoldalú: ő maga sokat foglalkozott az európai exegetikai szakirodalommal, de az európai bibliai exegézistörténet számára Kecskeméthy még mindig ismeretlen. Így a kettő közötti „dialógus” szintén csak egyirányú lehet, inkább látszólagos, illetve fiktív.

Kecskeméthy az erdélyi református Teológiai Fakultás történetében a kolozsvári (1895 utáni) periódus első tanárnemzedékének volt a tagja. A Kolozsvárra költöztetett tanintézet az előző (nagyenyedi) időszak szellemiségét örökölte át. Történetének első két évtizedét (1895–1915) általánosan „liberális” korszaknak tekintik. Az intézet „lelki-szellemi arcéle”-ről írt centenáriumi tanulmányában² Kozma Zsolt azt írta, hogy a „liberális” jelző nem elégséges az indulás (vagy inkább továbbindulás) korszakának jellemzésére. Helyette inkább az „építő kriticismus” jelzőjét ajánlja, amelynek három összetevője: a nagyenyedi időszakból átszármazó racionalizmus, a Budapestről importált liberalizmus (és vele együtt a perszisztáló racionalizmus) és a Nyugat-Európából átvett biblia-kritika.³

Ez volt az az időszak, amikor Kecskeméthy professzor megkezdte tanári tevékenységét a Teológiai Fakultáson. Őt is befolyásolta mindhárom irányzat, de ugyanakkor tudatában volt annak, hogy szükség van a megújulásra, az intellektuálisról a spirituálisra való váltásra. Ennek érdekében a pietizmus (pontosabban az anyaországból áthozott ún. alföldi pietizmus) propagátoraként a belmisszió tevékeny munkása lett, előkészítve ezzel azt a lelki-szellemi receptív talajt, amely az 1920-as években befogadhatta az újreformátori törekvést. Bár Kecskeméthy sosem vált barthiánussá,⁴ még akkor sem, amikor az erdélyi református egyházat teljességgel meghódította ez az irányzat, mégis hozzájárult a barthiánizmus elterjedéséhez, azáltal, hogy előkészítette számára az alkalmas terepet.

Kecskeméthy exegetikai viszonyulásának legmarkánsabb vonása a kriticismus, de annak nem negatív értelmében. Ugyanis nem becsülte alá, vagy nem diminuálta a bibliai textust, csupán irodalmi szövegként kezelve mint a tudományos vizsgálódás pusztá tárgyát, hanem mindvégig Isten igéjének tekintette, élő bizonyosságtételnek, amelynek megértésén az üdvösség elfogadása múlhat. A kritikai exegetikai magatartás számára nem volt öncélú, nem emelte l’art pour l’art programmá a módszert, hanem mindig alávetette az építő jelleg feltétlen alapkövetelményének. A kriticismus számára a részletezés, összehasonlítás, tolmácsolás és értelmezés szűrőjén átszűrt naponkénti bibliaolvasást jelentette. Ennek legfontosabb tárgyi bizonyítéka Kecskeméthy ráánkmaradt „munka-Bibliá”-ja. Mindegyik nyomtatott lap után egy-egy üres lapot is bekötöttetett azért, hogy ne „adjon hozzá”, vagy ne „vegyen el belőle” valamit, hanem ideírhatta azokat az észrevételeket, megjegyzéseket, rövidített hivatkozásait és utalásait, amelyeket aztán előadásaiban, ige-

² Kozma Zsolt: A kolozsvári református teológia lelki-szellemi arcéle. In: *Önazonosság és küldetés*. Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 2002, 115–130.

³ Uo. 116.

⁴ Uo. 120.

hirdetéseiben vagy kommentárjaiban felhasználta. Kriticizmusával sem a szöveg tekintélyét, sem az olvasók/hallgatók hitét nem akarta megnyirbálni vagy rombolni, hanem ellenkezőleg, a tudományosság eme eszközével is törekedett kifejezésre juttatni a Szentírás tiszteletre méltó voltát és rámutatni hitépítő erejére.

Személyiségét, jellemrajzát még a kortársaknak sem volt könnyű megérteni, illetve körvonalazni, nemhogy nekünk, akik csak a visszaemlékezésekre vagy a legendákra szorítkozhatunk. Leghitelesebb képet leginkább a művei segítenek festeni. Kommentárjaiban jórészt a tárgyilagos, ésszerű, helyenként éppen liberális írásmagyarázó áll előttünk, aki ízekre szedi a szöveget és nem háborodik fel a szakirodalom legmerészebb exegetikai következtetésein sem. Prédikációiban, elmélkedéseiben, hitvallásos írásaiban, népszerűsítő publikációiban viszont a kegyes, hívó, hagyományőrző és -védő, szubjektívizmusában néhol a szenvedélyességig menő Kecskeméthy mutatkozik meg. Szépirodalmi írásai érzелgősek, romantikusak, lendületesen patetikusak. Míg tudósként próbára teszi az olvasó hitét, mikor biztosra vett alapokat kérdőjelez meg, a „művelt közösség”-nek szánt írásaiban a hit erősítésén fáradozik, misszionárius hévvel sürgetve a megtérés és megújulás oly szükséges belső folyamatát. Míg tudós tanárként inkább elitista, addig cikkeiben az egyetemes papság tényleges érvénybe léptetéséért emel szót. Míg egyházi közéleti személyiségként a belmisszió ügyéért küzdött, addig magánemberként magányos volt és zárkózott. Az ellentmondások tovább sorolhatók, de talán ennyi is elég ahhoz, hogy érzékeltessük a Kecskeméthyben viaskodó belső ellentéteket, melyek összetett egyéniséggé formáltak. Kecskeméthy rejtélyes egyéniségének megértésére, lehetséges „megoldás”-ként, álljon itt Kozma Zsolt Kecskeméthy-„apológia”-ja:

„Az őszövetségi magyar tudósok közül Kecskeméthy kétségtelenül a legérdekesebb egyéniség. Azok, akik életművével foglalkoznak, nehezen értik meg, hogyan fér el egy ember gondolkozásában a mély, szélsőségességig elmenő kegyesség és a pragmatikus, a szöveget ízekre szedő formatörténész. A hiba a mi sematikus gondolkozásunkban van, akik azt véljük, hogy a kegyesek az írásmagyarázásban fundamentalisták, akik pedig tudós kézzel közelítenek az Íráshoz, azok távol állnak a pietizmustól. Egy ember lelki és szellemi világa azonban sokkal bonyolultabb, mint ahogyan mi azt gondolnók.”⁵

Az ellentmondások Kecskeméthy legjelentősebb művében, a bibliafordításban jutnak egyensúlyba. Benne mutatkozik meg igazán Isten Igéje megértéséért fáradozó mindennapi foglalatosságának eredménye és ugyancsak benne ér célba az a vágya, illetve valódi hivatása is, hogy az Ige üzenetét minél több igebefogadóhoz eljuttassa. A bibliai nyelvek iránti beleérző fogékonysága és anyanyelvének gyengéd szeretete talál egymásra ebben a szövegtestben, melyet élete teljes szolgálatával és tudósi szorgalmának céltudatosságával hívott életre – melyért élt és amely túlélte őt.

Politikai meggyőződéseinek és a Magyar Néppárthoz való tevékeny kötődésének félreértése a második világháború utáni Románia részévé lett Erdélyben, Kecskeméthy írásai és emléke nemkívánatossá váltak az állami hatóságok megítélése szerint. Műveinek csak néhány példánya maradt meg a Teológia könyvtárában, vagy némelyik parókia könyvtárában. A(z újra)publikálás csak több, mint fél évszázaddal a szerző halála után vált ismét lehetővé.

⁵ Kozma Zsolt: Ószövetségi tudományok a Kolozsvári Theológiai Akadémián. In: *Másképpen van megírva*. Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 2007, 46.

Kecskeméthy politikai és egyházi közéleti szerepvállalásáról is szót kell ejtenünk. Kollégistaként a valamikori „negyvennyolcas” meggyőződésű tanárok diákja volt, akik a forradalom és szabadságharc eszményeit örökítették tovább a bukás utáni generációba. Ezeknek az eszményeknek a belmissziós célzatosság szűrőjén átment változata mutatkozik meg Kecskeméthy prózájában. Politikai tevékenységéről meg kell említenünk, hogy rövid ideig (1907 és 1911 között) a magyar országgyűlés képviselője volt. Később, az első világháború után, mikor Erdélyt Romániához csatolták, a Magyar Néppárt tagja volt. Ennek a pártnak fő célkitűzése az erdélyi magyarság jogainak védelme, az autonómia ügyének támogatása volt. Annak ellenére, hogy Kecskeméthyt nem tekintették és nem fogadták el erdélyinek, ő mégis magáénak tekintette Erdélyt és az erdélyi magyarság ügyét, a nemzeti identitás megőrzéséért és az autonómia ideáljának megvalósulásáért vívott politikai küzdelmet. Politikai implikációja – a lelkészek politizálását nem pártoló egyházi álláspont tükrében – nem tartható egyértelműen teológiai munkásságához méltónak és vele összeegyeztethetőnek, viszont krónikási tárgyilagossággal tudomásul kell vennünk, hogy Kecskeméthy tevékenységének politikai színezete is volt.

Kecskeméthy még az írásmagyarázat során sem került a politikumot, főleg mikor a textus üzenetét aktualizálta. Ennek egyik legjellemzőbb példája a Náh 3,4 alkalmazása az 1910-es évek közepének európai eseményeire. A bibliai versben ez áll:

זֶזְנָה טוֹבַת חַן בְּעֵלְתָּ כְּשָׁפִים הַמִּכְרַת גּוֹיִם בְּזַנְיָהּ („a kedves szépnek, a bájolások mesterének; / aki nemzeteket adott el paráznasága által”). Kecskeméthynek ehhez a szakaszhoz fűzött magyarázó-aktualizáló jegyzete pedig: „ügyes és lelketlen diplomatiájával egyik népet eladta, kiszolgáltatta a másiknak rideg önérdékből, mint ahogyan az európai nagyhatalmak eladták Törökországot előbb Olaszországnak, aztán a balkáni államoknak, vagy Bulgáriát a saját szövetségeseinek, vagy ahogyan készülnek eladni Erdélyt Oláhországnak [1915-ben vagyunk!], úgy adott el Ninive nemzeteket *paráznasága által*, És *nemzetségeket bábajósága* = politikai boszorkányműhőjén kifőzött mesterfogásai *által*.”⁶

Kecskeméthy tehát látnoki módon jövendölte meg Erdély sorsát, amely előbb 1919-ben, majd pedig végképp a második világháború után következett be. Ilyen és ehhez hasonló megjegyzései annyira veszélyeseknek minősültek a későbbi cenzúra szemében, hogy könyvei évtizedekre betiltattak.

Kecskeméthynek a püspökségre vonatkozó aspirációi nem jártak sikerrel az 1926-os választásokon. Valószínű magyarázata, hogy erdélyi egyházi berkekben nem találták igazán erdélyinek, bár szolgáló életét az erdélyi reformátusság és magyarság érdekeinek szentelte. Viszont annak ellenére, hogy nem juthatott az egyházi közélet legmagasabb fokú tisztségének betöltésére, mégis az erdélyi református egyház lelki-szellemi arculatán kitörölhetetlen nyomot hagyott.

Kecskeméthynek a (nyugat-)európai exegézistörténettel való viszonya ezzel a két szóval foglalható össze: párbeszéd és közvetítés. Amiképpen a Biblia rendszeres olvasója volt, ugyanúgy korának szakirodalmával is igyekezett napirenden lenni és maradni. Kíváló nyelvismeretének köszönhetően teljes mértékben felhasználhatta azt a tudományos apparátust, melyhez hozzáférhetett, annak érdekében, hogy minél pontosabban fordíthassa és magyarázhassa a Szentírást. A klasszikus nyelvek mellett a modern

⁶ *Kommentár Nábum, Haggai és Zekariah próféták könyveibez*, Kolozsvár 1915, 36.

nyelvek ismerete lehetővé tette, hogy behatóan foglalkozzék kora német és angol exegetikai szakirodalmával. Olvasmányainak eredményét felhasználta kommentárjaiban, teológiai írásaiban és így közvetítette a (nyugat-)európai teológiai tudományosság eredményeit a hazai közönség felé is. Olvasmányainak tárgyi emléke az a kézirat, amely tartalmazza a könyvtárnak visszaadott kölcsönkönyvek listáját. Ebben olyan neveket és címeket⁷ találhatunk, melyeket műveinek hivatkozásaiban, utalásaiban is viszontláthatunk.

Kecskeméthy szakirodalmi referenciái nem voltak bibliográfiai szempontból teljesen adatoltak, viszont hivatkozásainak stílusa arról a könnyedségről árulkodik, mellyel eligazodott a szakirodalomban. Utalásai nem a dokumentáltság kedvéért kerültek be a kommentárrokba, hanem azért, hogy ezeken keresztül „dialogizál”-jon a többi szerzővel, akár egyetértően (ez a ritkább eset), akár cáfolóan, de mindig nyitottan és toleránsan. Sajnos nem mondható ugyanez a hazai fogadtatásról, mely nemcsak Kecskeméthy módszerétől, exegézisének kritikai attitűdjétől, de az általa közvetített külföldi írásmagyarázati irányzatoktól is idegenkedett. Az írásmagyarázó Kecskeméthy nem volt (oly) népszerű, mint az ígéhirdető Kecskeméthy. Intellektuális öröksége nem volt (oly) hatékony, mint szellemi-lelki hagyatéka. A kettőnek ötvözete, a bibliafordítás teljes szövegének recepciója még csak ezután derülhet ki.

Hivatkozásaiban leggyakrabban előforduló szerzők: E. Reuss, C. Orelli, Franz Delitzsch, B. Duhm, I. Benzinger, C. Baur, A. Bertholet, K. Budde, T. K. Cheyne, G. H. A. Ewald, J. Gemoll, H. Grätz, H. Gunkel, C. F. Keil, K. Marti, W. Nowack, B. Stade, W. Staerk, C. Steuernagel, J. Wellhausen, G. Wildeboer, H. Winckler, stb. Mindaddig, amíg Kecskeméthy a tőle megszokott misszionáriusi lelkesedéssel közvetítette a (nyugat-)európai teológiai, exegetikai értékeket, addig róla és munkásságáról semmit nem írnak még a legigényesebb külföldi szaklexikonok sem. Ennek magyarázata legfőképpen az lehet, hogy Kecskeméthy olyan nyelven írt és publikált, amely az európai teológiai tudományosság számára nehezen, vagy talán egyáltalán nem hozzáférhető.

Az erdélyi református bibliai írásmagyarázat történeti szemléjének szükségessége már régi felismerés. Az utóbbi évtizedekben főleg Tőkés István hangoztatta leginkább a hazai exegézistörténet ismertetésének igényét. Makkai Sándorra⁸ hivatkozva írta:⁹

„Csaknem félévszázaddal ezelőtt írta le Makkai Sándor a kísérteties mondatot: ‘Egyházi irodalomtörténet nincs’. Függetlenül attól, hogy ez a kifejezési mód a mi fülünk számára immár magán hordozza a liberalizmus maradványait, a megállapítás – fájdalom – igaz.

⁷ Egy 1917. december 27-i elismervényről van szó, melyet a könyvtáros írt alá, hogy átvette Kecskeméthy professzortól a visszaszolgáltatót könyveket. Többek között ezek a nevek és címek olvashatók az olvasmányjegyzékben: Weiss Joh.: *Das älteste evangelium*; Harnack; Wernle: *Die synopt. Frage*; Nowack: *Handkommentar*; Meyer: *Krit.-ex. Commentar*; Staerk: *Die dichtungen Jesaias; Amos, Nabum, Habakuk*; Marti: *Gesch. Isr. Religion; Kurzer Hand-Kommentar*; Winckler; Duhm: *Die 12 Propheten; Anmerkungen zu den 12 Propheten*; Gemoll: *Grundsteine zur Geschichte Israels*; Jeremias; Baumann; Kautzsch: *Bibl. Theologie*; Winckler: *Alttest. Untersuchungen*; Smend: *Die Erzählung d. Hexateuch*; Löhr: *Untersuchungen zum Buch Amos*. Egy szír nyelv-tankönyv is található a listán, Brockelmann: *Syrische Grammatik*.

⁸ Makkai Sándor: *Az erdélyi református egyházi irodalom 1850-től napjainkig*. Kolozsvár 1925, 3.

⁹ Tőkés István: Hazai írásmagyarázatunk elmélete a reformáció korában, 1520–1608. In: *Református Szemle* 1973/1, 3–4.

Az ‘egyházi irodalomtörténet’ elnevezés – ismételjük – időszerűtlen. Azonban helyes értelmezése szerinti jelentése azonos a mai *theologiatörténettel* és valamennyi szaktárgy történetével. Makkai megállapítása átfogalmazva ezt jelenti: *theologiatörténetünk nincs.* (...)

Jelen összefüggésben ez azt jelenti, hogy *hermeneutika-történetünk sincs.* Mindezideig (azaz a reformációtól napjainkig) nem vállaltuk annak tanulmányozását és feldolgozását, hogy atyáink miképpen gondolkoztak a Szentírás magyarázásának az elméletéről. Ez nem azt jelenti, mintha nem volnának szórványos részlettanulmányok. De föltétlenül jelenti, hogy hazai írásmagyarázatunk elméletének leírása és kiértékelése még mindig a megoldandó feladatok közé tartozik.”

A Kecskeméthyről írt dolgozat nem szándékszik több lenni, mint csupán hozzájárulás a még mindig elvégzendő feladathoz. Azzal ér véget, hogy meghív ennek a munkának a továbbfolytatásához.

Kecskeméthy István munkáinak bibliográfiája

Bibliography

Overview of the Published Works of Kecskeméthy

Rövidítések – Abbreviations

- DBI: *Dictionary of Biblical Interpretation*, vols. I–II. (A–J; K–Z) general editor John H. Hayes; Abingdon Press. Nashville 1999.
- ESV: *English Standard Version*, 2001.
- KJV: *King James Version*, 1611/1769.
- KT: *Kis Tükör* = LM: *Little Mirror*
- LThFBp: library of the Theological Faculty in Budapest (Hungary).
- LThFKv: library of the Theological Faculty in Kolozsvár (Transylvania, Romania).
- LXX: Septuagint.
- NIV: *New International Version*, 1984, USA.
- PEIL: *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* = PCSP: *Protestant Church and School Paper*.
- PK: *Protestáns Közlöny* = PP: *Protestant Publication*.
- PSZ: *Protestáns Szemle* = PR: *Protestant Review*.
- RSZ: *Református Szemle* = RR: *Reformed Review*.
- ThSZ: *Theológiai Szaklap* = SPT: *Scholarly Paper of Theology*.
- TRE: *Theologische Realenzyklopädie*, ed. M. Glockner and A. Döhnert; 1977–2004. 2006–.

Kecskeméthy's Biblical Commentaries (in the chronological order of the year of their publication)

- Énekek Éneke. *A nevezetesebb fordítások egybevetésével fordította s bevezetéssel és magyarázattal ellátta Kecskeméthy István* [Song of Songs. Translated on the Basis of the Most Important Translations, Introduced and Commented on by István Kecskeméthy]. Budapest 1890.
- Kézi kommentár Pál apostolnak Tikhikus és Onesimus által küldött leveleibez. [Brief Commentary on the Epistles of Apostle Paul Sent by Tychicus and Onesimus]. Kolozsvár 1905. – Available only in LThFBp as 2–23435.
- Kommentár a 12 prófétához. Amos. [Commentary on the Twelve Prophets. Amos]. Kolozsvár 1912. – Available in the LThFKv as 13487.
- Kommentár a 12 prófétához. Hósea. [Commentary on the Twelve Prophets. Hosea]. Kolozsvár 1913. Available in the LThFKv as T52/c.
- Kommentár a 12 prófétához. Nábum, Haggai és Zekariab. [Commentary on the Twelve Prophets. Nabum, Haggai and Zechariah]. Kolozsvár 1915. Available in the LThFKv as T52/d.

- Kommentár a 12 prófétához. Mikáb és Cefanjah.* [Commentary on the Twelve Prophets. Micah and Zephaniah]. Kolozsvár 1914. Available in the LThFKv as 11344.
- Jósia király törvénykönyve.* [The Book of Law of King Josiah]. Kolozsvár 1926. Available in the LThFKv as OT 26374.
- A Deuteronomium bevezetése és a Deuteronomium befejezése.* [The Introduction to and The Conclusion of Deuteronomy]. Kolozsvár 1927–1928. Available in the LThFKv as T49.
- Kommentár a 12 prófétához. Malakia.* [Commentary on the Twelve Prophets. Malachi]. Kolozsvár 1929. Available in the LThFKv as 31132.
- Kommentár a 12 prófétához. Jóna.* [Commentary on the Twelve Prophets. Jonah]. Kolozsvár 1930. Available in the LThFKv as 16789.
- Kommentár a 12 prófétához. Habakuk.* [Commentary on the Twelve Prophets. Habakkuk]. Szilágysomlyó 1930. Available in the LThFKv as 14850.
- Kommentár a 12 prófétához. Obadja és Joél.* [Commentary on the Twelve Prophets. Obadiah and Joel]. Szilágysomlyó 1931. Available in the LThFKv as 14849.
- Gyakorlati kommentár Márk evangéliumához.* [Practical Commentary on the Gospel of Mark]. Kolozsvár 1933. Available in the LThFKv as 12752.
- Kommentár Hóseás próféta könyvéhez.* [Commentary on the Book of the Prophet Hosea]. In: RSZ 1995, 189–192.

*The Bible Translation of Kecskeméthy, together with his collaborations in the revision
of the translation of Gáspár Károli (Károlyi)*

- Az Énekek éneke.* [The Song of Songs] PSZ 1890. 104. Separate Print. Budapest 1890. Available only in the LThFBp as 2–4340.
- Örömhír a mi Urunk Jézus Krisztusról. Márk.* [Good News About Our Lord Jesus Christ. Mark]. Budapest 1903. Not available.
- Levél a római keresztényeknekhez.* [Epistle to the Christians from Rome]. Budapest 1904. Available only in the LThFBp.
- A zsolnárok első könyve.* [The First Book of Psalms]. Zilah 1910. Available only in the LThFBp.
- Márk evangéliuma. A Magyarázatos Biblia 1. próbafüzete: Mk 1,1–3,6.* [The Gospel of Mark. The First Sample Booklet of the Commentary on the Bible: Mk 1,1–3,6]. Debrecen 1916. Available only in the LThFBp as 2–34642.
- A Márk szerint való szent evangélium őseredeti alakjába visszaállítva. Az eredeti hellén nyelvből magyarra fordította Kecskeméthy István.* [The Gospel of Mark Reconstructed in Its Original Shape. Translated by István Kecskeméthy from the original Greek language in Hungarian]. Kolozsvár 1927. Available both in the LThFKv and LThFBp.
- Új Testamentom. Azaz: a mi Urunk Jézus Krisztusnak Új Szövetsége. Magyar nyelvre fordította Károli Gáspár. A bevett hellén szöveggel (Textus Receptus) egybevetette és átdolgozta Kecskeméthy István.* [New Testament. The New Covenant of Our Lord Jesus Christ. Translated in Hungarian by Gáspár Károli. Confronted with the Textus Receptus and Revised by István Kecskeméthy]. Edited by The Scottish National Bible Society. Budapest 1931. Available only in the LThFBp.
- BIBLIA. Kecskeméthy István fordítása. (BIBLE translation of Kecskeméthy István.)* Edited by Adorjáni Zoltán, Bálint Ágnes, Bodó Kinga, Gálfalvy Ágnes. Kolozsvár 2002. Preface: Az elrejtett kincs (The Hidden Treasure) by Visky Ferenc. Postscript by Sipos Gábor: Kecskeméthy István bibliafordításának kéziratáról (On the Manuscript of Kecskeméthy István's Bible Translation). Available in libraries and in book-shops.

*Selections from Kecskeméthy's Bible translation, published in several theological periodicals,
also in chronological order*

- Zsoltárfordítási kísérletek.* [Attempts at Translating the Psalms]. In: PEIL 1888, 1071–1074.
- A zsolnárokból. Átdolgozási kísérlet* [About the Psalms. Attempts at Revision] PEIL 1891. 405–406.
- Amos próféta könyve* [The Book of the Prophet Amos] ThSZ 1912. 241.
- Ótestamentum* [Old Testament] RSZ 1971. 43–46.
- Részletek Kecskeméthy István bibliafordításából* [Selections from the Bible Translation of István Kecskeméthy] RSZ 1988. 589–596.

*Theological articles about various biblical and church historical subjects, published
in several periodicals*

- Párhuzam a Krónikák, Sámuel és Királyok könyvének elbeszélései között* [A Parallel Between the Narratives of the Books of Chronicles, Samuel and the Kings] PEIL 1888. 810–814., 842–845., 879–883., 905–908., 939–942., 972–975., 1006–1009.
- A próféták tanúságtétele hívásukról és adományaikról* [The Testimony of the Prophets About Their Call and Gifts] PEIL 1888. 1387–1390., 1420–1428., 1457–1362., 1484–1487.
- A farizeusok. Jézus korának vallási és politikai pártjai* [The Religious and Political Parties of Jesus' Time] PK 1896. 23–24, 32–33. Available only in the LThFBp as 2–36359.
- Csevegés a logosról* [A Chat on the Logos] PEIL 1897. 455–456., 470–472.
- Az evangéliumi szellem hatása a nemzeti életre* [The Effect of the Evangelical Spirituality on the Life of the Nation] Karczag 1904. Available only in the LThFBp as 2–5717.
- Három szemelvény keleti utamból* [Three Excerpts About My Eastern Tour] RSZ 1912. 594–601., 628–631., 661–664.
- Gómer bat Diblajim* [Gomer Daughter of Diblaim] A Református Theológiai Fakultás értesítője az 1912–13-as tanévről [Informative Paper of the Reformed Theological Faculty about the Academic Year of 1912–1913]. Edited by I. Kecskeméthy dr., 27–37.
- Még három szemelvény keleti utamból* [Another Three Excerpts About My Eastern Tour] RSZ 1913. 619–625., 635–638.
- Háború a prófétizmus tükrében* [The War in the Mirror of Prophetism] RSZ 1914. 777–788.
- Milyen legyen a jó evangéliumi kommentár?* [What is a Good Commentary on the Gospel?] RSZ 1916. 568–569.
- A reformáció vallástörténeti megvilágításban* [The Reformation in the Light of the History of Religion] RSZ 1916. 573–575.
- A vallás egységéről* [About the Unity of Religion] RSZ 1918. 233–234.
- A magyar reformáció és a magyar Biblia* [The Hungarian Reformation and the Hungarian Bible] (booklet), Szilágyssomlyó 1929. Available only in LThFBp as 2–5648.
- Reflexiók Musnai László bírálatára* [Reflections on the Critics of László Musnai] RSZ 1931. 354–356. Answer to L. Musnai's critics: Kecskeméthy István újtestamentumi fordítása [István Kecskeméthy's Translation of the New Testament] RSZ 1931. 302.
- Miért kell nekünk református iskola?* [Why Do We Need Christian Reformed Schools?] Tahitótfalu, Magyar Traktátus Társaság [ed. Hungarian Tractatus Society], without year of publication. Available only in the LThFBp as 1–5935.

Sermons, Bible explanations for the larger public, meditations

- Jézus útja. Tíz gyakorlati bibliamagyarázat a művelt közönség számára.* [The Way of Jesus. Ten Practical Bible Interpretations for the Cultured Public] Kolozsvár 1898. Available only in the LThFBp as 2–4332.
- Máté evangéliumának magyarázata.* [An Interpretation of the Gospel of Matthew] Kolozsvár 1902. Available only in the LThFKv as T46.
- Kezdetben. Egy könyv a könyvek könyvéből.* [In the Beginning. A Book from the Book of Books] Kolozsvár 1905. Available only in the LThFKv as 22050.
- Elmélkedések a keresztyéni élet főkérdéseiről.* [Meditations on the Most Important Questions of the Christian Life] Stief Jenő és Társa Printing House, 1917. Available only in the LThFBp as 2–36240.
- Öt Prédikáció a reformáció 400. emlékévére.* [Five Sermons for the 400th Memorial Year of the Reformation] Kolozsvár 1917. As co-author. Available only in the LThFBp as 2–11102.
- Krisztus műve.* [The Deed of Christ] Kolozsvár 1918. Not available.
- Az Uri ima.* [The Prayer of the Lord] Kolozsvár 1925. Not available.
- Two sermons* (noted by someone from the audience) in the volume edited by the theological professors: *Is-tennek nagyságos dolgai* [The Great Deeds of God], year unknown. Not available.

Writings on Religion History

- Kis vallástörténet.* Középiskolai használatra és a művelt közönségnek [Brief History of Religion. For Educational Use in the Gymnasiums and for the Cultured Public] Kolozsvár 1923. Available only in the LThFKv as T55.
- Az őtestamentumi vallás* [The Religion of the Old Testament]. In: *A mi vallásunk.* [Our Religion] Kolozsvár 1917. Available in the LThFKv as 18508.

Manual for (Sunday) schools

Biblaismertetés. [Exposition of the Bible] Kolozsvár 1925. Available in the LThFKv as 639/2000 and in the LThFBp as 2–32539.

Occasional writings, speeches at several festivals, or commencement and close of the Academic year, announcements. All available in the theological libraries in Kolozsvár and Budapest (only to be used in the library)

Húsvét [Easter] RSZ 1913. 181.

Értesítés [Announcement] RSZ 1913. 350–353.

Évzáró beszéd a theológián [Speech at the Close of the Academic Year at the Theological Faculty] RSZ 1913. 539–543.

Karácsony [Christmas] RSZ 1913. 840–841.

Húsvét [Easter] RSZ 1914. 229–230.

Pünkösd [Pentecost] RSZ 1914. 341–342.

Értesítés [Announcement] RSZ 1914. 345–349.

Iskolai évzáró beszéd [Speech at the Close of the Academic Year] RSZ 1914. 385–389.

Évnyitó beszéd [Speech at the Commencement of the Academic Year] RSZ 1914. 673–677., 689–692.

Karácsony [Christmas] RSZ 1914. 841–842.

Balogh Károly felett [On Károly Balogh] RSZ 1915. 87–90.

Húsvét [Easter] RSZ 1915. 209–210.

Pünkösd [Pentecost] RSZ 1915. 321–322.

Értesítés [Announcement] RSZ 1915. 374–378.

Tanévnyitó beszéd [Speech at the Commencement of the Academic Year] RSZ 1915. 587–590.

Felvilágosítás [Exposition] RSZ 1915. 689–690.

Karácsony [Christmas] RSZ 1915. 793–794.

Békés húsvét [Peaceful Easter] RSZ 1916. 244–245.

Értesítés [Announcement] RSZ 1916. 325–329.

Karácsony [Christmas] RSZ 1916. 684–649.

Pünköst [Pentecost] RSZ 1917. 189–190.

Értesítés [Announcement] RSZ 1917. 199–202.

Karácsony [Christmas] RSZ 1917. 437–438.

Theológiai igazgató gyászbeszéde [A Speech at the Funeral of the Rector of the Theological Faculty] RSZ 1918. 40–44.

Feltámadott az Úr! [Our Lord Has Been Raised From the Dead!] RSZ 1918. 121–122.

Értesítés [Announcement] RSZ 1918. 154–157.

Pünköst [Pentecost] RSZ 1918. 193–194.

Húsvét [Easter] RSZ 1919. 113–114.

Értesítés [Announcement] RSZ 1919. 185–188.

Feltámadott az Úr bizonygyal! [The Lord Surely Resurrected!] RSZ 1920. 41–42.

Vegyetek Szent Lelket! [Take Holy Spirit!] RSZ 1920. 65–66.

Értesítés [Announcement] RSZ 1920. 85–86.

Articles on (church) politics, topical events, current public/church matters; writings with missionary content; the majority published in RSZ and in his own Kis Tükör [Little Mirror]

A Kis Tükör levele a Debreczeni Prot. Laphoz [The Letter of the Little Mirror to the Protestant paper of Debrecen] PEIL 1893. 67.

Változások küszöbén [At the Doorstep of Changes] PEIL 1893. 353–354., 369–371., 385–387.

Krisztus kicsinyeinek gondja [The Worry of Christ's Little Ones] PEIL 1894. 306–307., 322–323.

Nyílt levél a szerkesztőhöz [An Open Letter to the Redactor] PK 1896. 33–35.

A tizenkettedik órában [In the Twelfth Hour] PEIL 1896. 417–419.

Az evangéliumi szövetségről [About the Gospel Society] PEIL 1896. 561–563.

Az intensív keresztyén munkásság apológiája [The Apology of Intensive Christian Work] PEIL 1896. 673–675.

Nyílt válasz [Open Answer] PEIL 1896. 56.

Ferenczy úr aggodalmai [The Concerns of Mr. Ferenczy] PEIL 1897. 280.

- Parokhiális könyvtáriügy* [The Question of the Minister's Library] RSZ 1912. 566–568.
- Irodalom* [Literature] RSZ 1913. 465–466.
- A magyar látomás* [The Hungarian Vision] RSZ 1918. 381–383.
- Kedves magyar testvéreim!* [Dear Hungarian Fellows!] RSZ 1918. 453–454.
- Békesség az olvasónak!* [Peace to the Reader!] RSZ 1919. 289–290.
- Mese az aranyalmafáról* [Tale About the Golden Apple Tree] RSZ 1922. 20–21.
- Kérelem lelkészársaimhoz* [Request to My Fellow Ministers] RSZ 1925. 716, 767.
- Irodalom* [Literature] RSZ 1927. 315–316. KT's 1899/1, 1926/1, 1932/2.
- Az államosításról* [On Nationalisation] KT IX/10: 73 (9th of March 1901).
- Mi a vallás?* [What is Religion?] KT XIV/15: 114–115 (14th of April 1906).
- Társadalmunk közszelleme* [The Public Spirituality of Our Society] KT XVI/7: 49–50 (17th of April 1926).
- Az antiszemitizmusról* [On Anti-Semitism] KT XVII/20 (14th of May 1927).
- Az én gyászom* [My Mourning] KT XX/5: 2nd of February 1929.
- Gazdasági válság* [Economic Crises] KT XXI/35: 37–38 (29th of August 1931).
- Iorga mondta* [Iorga said] KT XXI/37: 145–146 (12th of September 1931).
- Hol a pénz?* [Where Is the Money?] KT XXII/5: 17 (30th of January 1932).
- A keresztyénség munkaprogramja* [The Work-Program of Christianity] KT XXII/20: 77–78 (19th of November 1932).
- Hitlervallás* [Hitler Religion]; KT XXIII/6: 21–22 (22nd of July 1933).
- Beszélgünk nyíltan* [Let's Talk Openly. Selected Writings] Koinónia, Kolozsvár 2003. Selected and edited by Erzsébet Daray. Preface by Tibor Fabiny, jr. Available in libraries and in book-shops.

Novels

- Az ezüst szív* [The Silver Heart] (Koszorú, 59) [Crown, 59] Budapest. Magyar Protestáns Irodalmi Társaság [ed. Hungarian Protestant Literature Society] 1899. Available only in the LThFBp as 1–4963.
- Testamentum* [Testament] (A Kálvin Szövetség Népkönyvtára, 3/5) [Popular Library of the Calvin Society, 3/5] Budapest. Hornyánszky Printing House 1910. Available only in the LThFBp as 1–2877.
- Vörös János* [John Red] (Keresztyén Szövetség Könyvtára, 18) [Library of the Christian Society, 18] 2nd edition, Budapest. Bethánia 1912. Available only in the LThFBp as 1–3566.
- Kék meg a Piros* [The Blue and the Red] 2nd edition, Budapest. Németh Printing House 1915. Available only in the LThFBp as 1–10104.
- Büri Pali* [Paul Büri] (Keresztyén Szövetség Könyvtára, 17) [Library of the Christian Society, 17] Budapest. Bethánia 1921. Available only in the LThFBp as 1–3571.

Reviews of Kecskeméthy's Writings

- I. Bogárdi Szabó: *Kecskeméthy István bibliafordítása rendszeres teológiai szemmel* [István Kecskeméthy's Translation of the Bible with the Eyes of a Systematic Theologian]. In: MONDOLAT – Egyház és teológia – teológia és egyház [Formulated Idea – Church and Theology – Theology and Church] (Acta Theologica Papensia 10) Pápa. PRITA 2006. 57–67.
- B. Csánki: [Könyvismertetés] *A Zsoltárok első könyve. Az eredeti héberből magyarra fordította dr. Kecskeméthy István ref. teológiai tanár.* Kiadta a zilahi élő keresztyén szövetség. Zilah 1910 [Review of] *The First Book of Psalms, translated from the original by Dr. István Kecskeméthy, Ref. Theological Professor. Published by the Living Christian Society in Zilah 1910* [Lelkészegyesület [Society of Ministers] 1912. 485–486., 505–507.
- J: [Könyvismertetés] *Kecskeméthy István: A Márk szerint való szent evangélium őseredeti alakjába visszaállítva* [Review of] *István Kecskeméthy: The Gospel of Mark Reconstructed in Its Original Shape* [Kálvinista Világ [Calvinian World] 1927. 144–145.
- A. Maksay: [Irodalom:] *A Márk szerint való szent evangélium őseredeti alakjába visszaállítva. Az eredeti hellén nyelvből magyarra fordította Kecskeméthy István* (Kolozsvár 1927) [Literature:] *The Gospel of Mark Reconstructed in Its Original Shape. Translated by István Kecskeméthy from the original Greek language in Hungarian* (Kolozsvár 1927) [Az Út [The Way] 1928. 22–24.
- A. Maksay: *A Márk szerint való szent evangélium.* (Fordította Kecskeméthy István) [Review of] *The Gospel of Mark* (Translated by István Kecskeméthy) RSZ 1928. 14–15.
- E. Máthé: [Hazai Irodalom] *A Márk Szerint Való Szent Evangélium Őseredeti alakjába visszaállítva, az eredeti hellén nyelvből magyarra fordította: Kecskeméthy István.* Kolozsvár, 1927 [Domestic Literature] *The Gospel of Mark*

- Reconstructed in Its Original Shape. Translated by István Kecskeméthy from the original Greek language in Hungarian. Kolozsvár 1927] ThSZ 1930. 533–535.
- M. Mezey: [Könyvismertetés] *Kecskeméthy István: Gyakorlati Kommentár Márk Evangéliumához*. 1933 [{Review of} István Kecskeméthy: Practical Commentary on the Gospel of Mark. 1933] RSZ 1933. 562–564.
- L. Musnai/Muzsnay: *Kecskeméthy István Újtestamentum fordítása* [The New Testament Translation of István Kecskeméthy] RSZ 1931: 302–307.
- Nn [Without Name]: [Irodalmi szemle:] *Magyarázatos Biblia*. Újszövetségi rész. Szerkeszti Kiss Ferenc egyetemi tanár. Kiadja az Országos Református Lelkészegyesület. Kézirat gyanánt, 1916 [{Literary Review of} Commentary on the Bible: New Testament. Edited by F. Kiss, published by the National Society of Ministers; as manuscript, 1916] Debreceni Protestáns Lapok [Protestant Papers of Debrecen] 1916. 401–402.
- E. Petri: [Könyvismertetés] *Énekek Éneke. A nevezetesebb fordítások egybevetésével fordította, s bevezetéssel és magyarázattal ellátta Kecskeméthy István*. Budapest, 1890. Bölcsészettudori értekezés [{Review of} István Kecskeméthy's Doctoral Dissertation: the Translation and Commentary on the Song of Songs, Budapest, 1890] PEIL 1890. 1044–1046., 1077–1080.
- S. Raffay: [Könyvismertetés] *Örömhír a mi Urunk Jézus Krisztusról*. Írta: Márk. Görögből magyarra fordította Kecskeméthy István. Kiadja: a Bethania-egylet. Budapest 1903 [{Review of} The Good News about Our Lord Jesus Christ. Written by Mark. Translated from Greek by István Kecskeméthy. Published by Bethania Society. Budapest 1903] ThSZ 1905. 67–72.
- S. Raffay: [Könyvismertetés] Pál: *Levél a római keresztyénekhez*. Görögből fordította Kecskeméthy István. Kiadja a Bethánia-egylet. Budapest 1904 [{Review of} Paul's Letter to the Roman Christians. Translated from Greek by István Kecskeméthy. Published by Bethania Society. Budapest 1904] ThSZ 1905. 336–340.
- L. Stomp: *A 'Logosz' evangéliumáról* [On the Gospel of the 'Logos'] PEIL 1897. 517–518., 535–537.
- P. Szalóczy: [Könyvismertetés] *Kezdetben. Egy könyv a könyvek könyvéből* [{Review of} In the Beginning. A Book from the Book of Books] Sárospataki Református Lapok [Reformed Papers of Sárospatak] 1905. 306–307.
- Szentmártoni: [Könyvismertetés] *Kezdetben. Egy könyv a könyvek könyvéből* [{Review of} In the Beginning. A Book from the Book of Books] PEIL 1906. 22–24.
- V. T.: [Irodalom:] *Magyarázatos Biblia* [{Literature:} Commentary on the Bible] PEIL 1916. 461–463.
- Vd.: [Irodalmi szemle:] *A mi vallásunk* [{Literary Review of} Our Religion] Debreceni Protestáns Lapok [Protestant Papers of Debrecen] 1918. 253–254.

Literature about Kecskeméthy (and Related Subjects)

- A hit embere*. Dr. Kecskeméthy István koporsójánál, 1938. V. 12. Zsid 11,8–10.13–16. [The Man of Belief. At the Coffin of Dr. István Kecskeméthy, on 12th of May 1938. Heb 11, 8–10. 13–16] In: A Református Theológiai Fakultás értesítője az 1937–38-as tanévről [The Informational Announcement of the Reformed Theological Faculty on the Academic year of 1937–1938]. Edited by Lajos Gönczy.
- Z. Adorjáni: *Kecskeméthy István 'feltámadt' Bibliája* (The 'Resurrected' Bible of Kecskeméthy István), lecture held in Budapest on 2nd of June and in Debrecen on 3rd of June 2002 on the occasion of the presentation of the edition of Kecskeméthy's translated Bible.
- I. Árac: *A Kolozsvár-monostori ref. templom története* (The History of Kolozsvár's Monostor Reformed Church) 1914. 21–22.
- M. Bíró: *Dr. Kecskeméthy István, mint az első (?) magyar evangéliumi (!) ifjúsági lapszerkesztő* [Dr. István Kecskeméthy as the first (?) Hungarian Editor of an Evangelic Youth Paper], separate edition from the book *Krisztus Magyarja* [The Hungarian of Christ] Kolozsvár 1939. 1–27.
- István B. Pap: *A belmisszió története* [The History of the Mission Within the Church], PEIL 1905. 761., 775., 793., 809.
- Emlékkönyv Dr. Kecskeméthy István, theologiai professzor életének 70.-ik, theologiai tanári szolgálatának 40.-ik évfordulójára*. Edited by Erdélyi Református Egyházkerület Theológiai Fakultásának Tanári Kara. (Theológiai Tanulmányok [Theological Studies]) Kolozsvár 1936.
- M. Eszenyei Széles: *Kecskeméthy István, a bibliafordító* [István Kecskeméthy, the Bible Translator] RSZ LXXXI 1988/5–6. 561–574.
- P. Geréb: *Kecskeméthy István igehirdetése* (The Preaching of Kecskeméthy István) RSZ 1988/5–6. 575–578.

- J. Horváth: *A belmisszió lényege. A belmisszió református teológiai alapvetés* [The Essence of the Inner Mission. The Reformed Theological Foundation of the Inner Mission] edited by the Transsylvanian Reformed Bishopry, Kolozsvár 1948.
- Zs. Kozma: *A kolozsvári református teológia lelki-szellemi arca*. In: *Önazonosság és küldetés* [The Spiritual-Intellectual Profile of Reformed Theology in Kolozsvár in Identity and Mission] Kolozsvár 2002. 115–130.
- Zs. Kozma: *A Vizsolyi Biblia hagyatéka és örököseinek kötelezése* (The Legacy of the Bible from Vizsoly and the Debt of Its Heirs) lecture held in Vizsoly on 24th of April 2005.
- Zs. Kozma: *Ószövetségi tudományok a Kolozsvári Theológiai Akadémián* [Old Testament Sciences at the Theological Academy in Kolozsvár], lecture held in Pápa at the Conference of Old Testament Scholars, on 10th of October 2004, published in his volume of studies and lectures: *Másképpen van megírva* [It Is Differently Written], ed. By Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 2007.
- S. Makkai: *Az erdélyi református egyház irodalom 1850-től napjainkig* [Transylvanian Church Literature From 1850 Till Our Days] Kolozsvár 1925.
- J. Molnár: *Kecskeméthy István (1864–1938)* [István Kecskeméthy (1864–1938)]. In: *Akik jó bizonyosságot nyertek. A Kolozsvári Református Theologia tanárai 1895–1948* [Those Who Received A Good Appraisal. The Professors of Reformed Theology in Kolozsvár], edited by: Zsolt Kozma; Kolozsvár 1996. 65–78.
- J. Molnár: *Kecskeméthy István és a belmisszió* [István Kecskeméthy and the Inner Mission] RSZ LXXXI: 1988/5–6. 579–585. Cf. also with the previous article.
- G. Nagy: *A kolozsvári Református Theológiai Fakultás története* [The History of the Theological Faculty in Kolozsvár], ed. by Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 1995.
- L. Nagy: *...és vidámitsd meg az én szívemet (Péld 27, 11). Anekdoták – életképek* [... and make my heart glad (Prov 27, 11). Anecdotes – Pictures from Life] edited by the Bishopric of the Transylvanian Reformed Church, Kolozsvár 1996.
- L. Nagy: *KCSI tanulói (1864–1938)*. In: *Tiszteld atyádat. Tanulmányok az erdélyi református teologia történetének köréből* [The Years of IKCs's Studency (1864–1938), in Respect your Father. Studies on the History of Transylvanian Reformed Theology]; *Szemle Füzetek* [Review Cahiers] (Tanulmányok a református teologia köréből: 16) [Studies on Reformed Theology: 16] Kolozsvár 1995. 7–14. Cf. RSZ 1978/2. 135–144.
- G. Sipos: *Kecskeméthy István irathagyatéka* [The Written Legacy of István Kecskeméthy] RSZ LXXXI / 5–6 1988. 586–588.
- I. Tőkés: *Hazai írásmagyarázatunk elmélete a reformáció korában, 1520–1608* [The Theory of Our Autochthonous Biblical Interpretation in the Time of the Reformation, 1520–1608] RSZ LXVI, 1973.
- L. Varga: *Kecskeméthy István, a szerkesztéstörténeti módszer előfutára* [István Kecskeméthy, the Pioneer of the Redaction-Historical Method] RSZ 1985/5–6, 413–417.